

Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa - förskolan

Hallstahammars kommun

Mars 2021

Viktor Prytz, projektledare, Certifierad kommunal revisor

Ellen Röllgårdh, projektmedarbetare

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	4
Lagstiftning och organisation	5
lakttagelser och bedömningar	6
Riktlinjer för samverkan	6
Strukturer för samverkan	7
Metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt	9
Uppföljning av samverkan	11
Revisionell bedömning	13
Rekommendationer	14
Bilagor	15

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hallstahammars kommun genomfört en granskning av samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vår samlade revisionella bedömning är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden inte helt har en ändamålsenlig samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Revisionsfråga 1: Är fastställda riktlinjer för hur samverkan ska ske ändamålsenliga?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är delvis uppfylld. Vi konstaterar att det finns en framtagen rutin som avser samverkan mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen i de fall barn far illa eller riskerar att fara illa. Vi konstaterar att rutinen inte är beslutad av ansvariga nämnder. Rutinen är inte heller fullt ut implementerad i förskolans verksamhet. Vi tidpunkten för granskningen pågår det revideringar i delar av innehållet i rutinen.

Revisionsfråga 2: Finns ändamålsenliga strukturer för samverkan mellan förskola och socialtjänst?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är uppfylld. Vi konstaterar att det finns forum där samverkan avseende barn i förskolan som far illa eller riskerar att fara illa kan diskuteras. Vi konstaterar vidare att det pågår diskussioner kring vilka forum och strukturer som ska finnas kvar och vilka nya former som behövs. Vi anser att det är av vikt att det under tiden som diskussioner förs, fortsätter att finnas tydliga strukturer för att nyckelpersoner möts och samtalar om det operativa och strategiska samarbetet.

Revisionsfråga 3: Finns ändamålsenliga metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är uppfylld. Vi konstaterar att varje förskola årligen informeras kring rutiner i orosanmälan och arbetsgången gentemot socialtjänsten. All personal inom förskolan har också möjlighet att ringa anonymt till socialtjänstens mottagningsteam för att ställa frågor. Vi konstaterar vidare att Hallstahammars kommun deltar i ett utvecklingsprojekt kring tidiga samordnade insatser och att detta ger kommunen möjlighet och förutsättningar att identifiera utvecklingsområden i det förebyggande arbetet och arbetet med tidig upptäckt. Vi noterar att utvecklingsprojektet pågått sedan 2019 och att det därigenom sker regelbundna samtal kring samverkan och arbetssätt mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen på olika nivåer. Samtidigt noterar vi under revisionsfrågorna 1 och 2 att rutinerna och strukturerna för samverkan fortfarande uppfattas som i en förändringsfas.

Revisionsfråga 4: Sker ändamålsenlig uppföljning av samverkan?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är ej uppfylld. Vi konstaterar att nämnderna har fått information om projektet Tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Vi konstaterar att uppföljning om samverkan på övergripande och verksamhetsnivå inte

genomförs enligt rutinen. Nämnderna har därmed inte tagit del av någon samlad utvärdering eller uppföljning avseende samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa under 2020. Vi konstaterar vidare att det saknas nyckeltal eller uppdrag för respektive förvaltning som kan användas för att följa upp samverkan.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden:

- Säkerställ att den gemensamma rutinen är uppdaterad med aktuella forum och strukturer för samverkan, att rutinen antas av båda nämnderna samt att den är känd och implementerad i verksamheterna.
- Säkerställ att uppföljning och utvärdering av samverkan genomförs så att progression och utmaningar kan framgå. Säkerställ vidare att uppföljningarna och utvärderingarna når respektive nämnd så att de vid behov kan vidta åtgärder.

Inledning

Bakgrund

Myndigheter har enligt förvaltningslagen (2017:900) en skyldighet att samverka med varandra. Vidare anges det i både skollagen och socialtjänstlagen att man särskilt ska samverka kring barn som far illa.

Uteblir en funktionell samverkan försvårar detta upptäckt av barn som far illa vilket förhindrar att adekvata resurser kan sättas in på ett tidigt stadium. Detta kan medföra ett lidande för den enskilde och även en ökad kostnad för kommunen.

Revisorerna har, med utgångspunkt i risk- och väsentlighet, beslutat att granska samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa med fokus på barn i förskoleåldern.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Är fastställda riktlinjer för hur samverkan ska ske ändamålsenliga?
2. Finns ändamålsenliga strukturer för samverkan mellan förskola och socialtjänst?
3. Finns ändamålsenliga metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?
4. Sker ändamålsenlig uppföljning av samverkan?

Revisionskriterier

- Förvaltningslagen (2017:900)
- Skollagen (2010:800)
- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Barn- och utbildningsnämndens och socialnämndens antagna rutiner och riktlinjer

Avgränsning

Granskningen avgränsas till barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden ansvar för samverkan och fokuserar på förskolan. Granskningen avser revisionsår 2020.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning av lokala rutiner och riktlinjer för samverkan mellan verksamheterna.

Därtill har intervjuer genomförts med förvaltningsledning på barn- och utbildningsförvaltningen respektive socialförvaltningen, förskolerektorer samt handläggare inom individ- och familjeomsorgen på socialförvaltningen. Totalt har fyra intervjuer genomförts.

De intervjuade har getts möjlighet att sakgranska rapporten.

Lagstiftning och organisation

Aktuell lagstiftning för granskningen

Förvaltningslagen § 8 anger att en myndighet inom sitt verksamhetsområde ska samverka med andra myndigheter. En myndighet ska vidare i rimlig utsträckning hjälpa den enskilde genom att själv inhämta upplysningar eller yttranden från andra myndigheter.

Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § gör gällande att myndigheter vars verksamheter berör barn och unga, och de som är anställda i verksamheten, är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

I socialtjänstlagen 5 kap 1 a § framgår att socialnämnden i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ska samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd.

Enligt skollagen 29 kap 13 § ska huvudmannen, och den som är anställd i verksamhet som omfattas av skollagen, på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs.

I socialtjänstlagen 5 kap 1 § punkt 3 finns angivet att socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa.

Hallstahammars organisation

I kommunen finns nio kommunala förskolor, vilka leds av fem rektorer och en gemensam biträdande rektor. Barn- och utbildningsförvaltningen leds för närvarande av tillförordnad skolchef. Under skolchef finns två områdeschefer. Rektorernas chef är områdeschef förskola.

Socialförvaltningen leds av förvaltningschef tillika socialchef. Under socialchefen finns bland annat områdeschef för individ- och familjeomsorg (IFO) där enheten barn och familj ingår. Barn- och familjeenheten leds av enhetschef och består av ca 15 socialsekreterare med olika roller. Två av socialsekreterarna arbetar i mottagningsteamet dit orosanmälningar avseende barn som far illa eller riskerar att fara illa först inkommer.

Iakttagelser och bedömningar

Riktlinjer för samverkan

Iakttagelser

I Hallstahammars kommun finns *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa*. Dokumentansvarig anges vara områdeschef barn- och utbildningsförvaltningen grundskolan och områdeschef socialförvaltningen individ- och familjeomsorg (IFO). Dokumentet saknar datum men i intervjuer framkommer att rutinen togs fram och färdigställdes hösten 2019 av dåvarande områdeschefer grundskolan och individ- och familjeomsorg (IFO). Dessa personer har sedan augusti 2020 nya tjänster i kommunen, i form av tf skolchef och socialchef. Ansvaret för rutinen ligger fortsatt hos dem, även om tanken är att de nya områdescheferna ska överta ansvaret.

Rutinen är varken beslutad av socialnämnden eller barn- och utbildningsnämnden, men enligt intervju har nämnderna tagit del av rutinen som informationsärende.

Rutinen redogör för samverkan mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden i arbetet med barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa. Det framgår att både förskolan och skolan omfattas av rutinerna. Rutinerna beskriver inledningsvis betydelsen av samverkan och det framkommer bland annat att en god samverkan mellan skola/förskola och socialtjänsten förutsätter att personalen har kännedom om den lagstiftning som ligger till grund för respektive myndighets beslutfattande och uppdrag. Rutinen innehåller vidare beskrivning av samverkansformer, förebyggande arbete, anmälningsplikt och rutiner för anmälan samt uppföljning och utvärdering av samverkan.

Rutiner vid anmälan gör gällande att skolan eller förskolan före anmälan till socialtjänsten ska:

- Ge information till föräldrarna om vad som väcker oro – undantag är misstankar om våld eller andra övergrepp där vårdnadshavare inte informeras innan utifrån den polisiära processen.
- Ha genomgång av vilka insatser som görs och varför dessa inte är tillräckliga.
- Informera om att skolan/förskolan är skyldiga att göra anmälan till socialtjänsten om misstanke finns att ett barn far illa. (Enl. Socialtjänstlagen 14:1).
- Upprätta en skriftlig anmälan.
- Anmälan skall inkomma via rektorn. Anmälningsplikten gäller dock alla anställda.
- Den som mottagit anmälan inom socialtjänsten bekräftar till anmälaren att den mottagits.
- Socialtjänsten kan återkoppla till skolan om utredning inletts eller inte om skolan önskar en sådan återkoppling.

Efter att orosanmälan gjorts anger rutinen att ett anmälningsmöte ska hållas. Syftet med mötet är en genomgång av anmälan och av rutinerna framkommer bland annat att socialtjänsten kallar till ett första möte mellan föräldrar/barn, representant från skolan/förskolan samt handläggare från socialtjänst. Rutinerna beskriver också behovet av möte för uppföljning mellan föräldrar, skola/förskola och IFO.

Av rutinerna framgår att skolan/förskolan kan bjuda in till möte med socialtjänsten och vårdnadshavare för att informera om möjlighet till ansökan om insats hos socialtjänsten. Det överensstämmer även med vad som framgår i intervjuer då rektorer beskriver hur vårdnadshavare ges information om det stöd som socialtjänsten kan erbjuda, både med och utan myndighetsbedömning.

I intervjuer med representanter från barn- och utbildningsförvaltningen framkommer att implementeringen av *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa* blivit försenad under 2020, bland annat till följd av sjukfrånvaro för rollen som områdeschef förskola. Rektorerna fick därför kännedom om rutinen först under hösten 2020 och rektorerna beskriver att rutinen inte ännu är fullt ut applicerad. Samverkan kring barn som far illa eller riskera att fara illa beskrivs vara i en uppstartsfas där rutinerna håller på att omformas för att bättre möta behoven och organisationsstrukturen. Arbetet och rutinerna beskrivs vara som i ett vakuum inför att de nya formerna är på plats.

I intervjuer med representanter från socialförvaltningen beskrivs rutinerna som implementerade. Det uppges att rutinerna skapats utifrån redan befintliga rutiner och strukturer för samverkan och att det därför inte inneburit något förändrat arbetssätt att rutinen upprättats. Däremot beskrivs att vissa rutiner håller på att ses över, framför allt när det gäller forum för samverkan med förskolan och hur samverkan överlag ska följas upp. I intervju med socialsekreterare framkommer att det finns flertalet rutiner för arbetet kring barn som riskerar att fara illa där *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa* är en av dem.

IFO har även en rutinbok som finns på en gemensam digital yta. Rutinboken anger vad som gäller vid handläggning i olika ärenden. Rutin vid förhandsbedömning innebär till exempel att IFO ska återkoppla till anmälaren om orosanmälan inkommit från förskola och skola. Vid både beslut om att inte inleda utredning och om att inleda utredning ska anmälaren informeras genom avsedd blankett. IFO:s rutiner vid utredning innefattar konsultation med förskolan enligt stöddokumentet "Konsultation med förskola" och vid behov av skriftligt utlåtande från förskolan ska stöddokumentet "utlåtande från förskolan" användas. I intervjuer uppges dessa rutiner följas och rektorer beskriver att de, i de fall det finns behov, ofta kontaktas via telefon för att lämna uppgifter. Rektorerna beskriver vidare att återkoppling avseende anmälan också sker via telefon.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Är fastställda riktlinjer för hur samverkan ska ske ändamålsenliga?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är delvis uppfylld. Vi konstaterar att det finns en framtagen rutin som avser samverkan mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen i de fall barn far illa eller riskerar att fara illa. Vi konstaterar att rutinen inte är beslutad av ansvariga nämnder. Rutinen är inte heller fullt ut implementerad i förskolans verksamhet. Vi tidpunkten för granskningen pågår det revideringar i delar av innehållet i rutinen.

Strukturer för samverkan

lakttagelser

I *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa* redogörs för ett antal samverkansformer, där förskoleperspektivet finns med i följande:

- **Ordföranden** för respektive nämnd träffas regelbundet ca en gång/månad
- **Skolchef och socialchef** träffas två gånger i månaden
- **Skolans/förskolans och IFO:s områdeschefer** träffas regelbundet i olika forum
- **Skolans/förskolans rektorer och IFO:s enhetschefer** träffas vid behov och planerat två gånger/termin
- **“Trygg och säker kommun” Barn-och ungagruppen** träffas regelbundet minst tre gånger/termin

I intervjuerna framkommer att ovanstående samverkansformer är forum där ansvariga för samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa möts. Vidare framgår att dessa forum har flera olika funktioner och inte enbart fokuserar på just det. Det beskrivs vidare att de olika forumen för samverkan är uppe för diskussion, bland annat utifrån vad som framkommit i utvecklingsprojektet kring tidiga samordnade insatser för barn och unga (se vidare nästa revisionsfråga). Barn och ungagruppen, ursprungligen skapad utifrån det kommunövergripande projektet Trygg och säker kommun, håller till exempel på att avvecklas. Det senaste årets strukturer för samverkan uppges också ha påverkats av pandemin och sjukfrånvaro i förskolans ledningsgrupp varför möten inte hållits med samma frekvens som rutinen anger. I intervjuerna framkommer vidare att strukturen som beskrivs i rutinen är mer känd inom socialförvaltningen än inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Vid tidpunkten för granskningen framförs ytterligare verksamheter och strukturer för samverkan kring barn som far illa eller riskera att fara illa, som aktuella under det senaste året:

- **Kommunens ledningsgrupp**
Där socialchef och skolchef ingår och frågor om samverkan diskuteras löpande med fokus på övergripande och strategiska nivå.
- **Familjecenter**
Socialtjänst, regionens barnhälsovård och öppen förskola finns i samma lokaler, kallat Familjecenter. Representanter från verksamheterna träffas två gånger per år för att diskutera samverkan.
- **Kommunteam förskola**
Förskolans rektorer, socialsekreterare från mottagningsteamet, familjebehandlare från Familjecenter, områdeschef förskola, områdeschef IFO och regionens barnhälsovård deltar. Träffats en gång per termin. I intervjuer beskrivs att det påbörjats diskussioner kring att ersätta kommunteam förskola med annat forum som träffas oftare och fungerar bättre.
- **“50-klubben”**
Chefer och nyckelpersoner inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen träffas regelbundet flera gånger per termin utifrån tidiga och samordnade insatser-projektet (se vidare nästa revisionsfråga).

Det framkommer att ett gemensamt möte för kommunens samtliga nämndsordförande och förvaltningschefer ska hållas i närtid för att diskutera samverkan generellt. Det finns ingen regelbundenhet i den typen av träffar.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Finns ändamålsenliga strukturer för samverkan mellan förskola och socialtjänst?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är uppfylld. Vi konstaterar att det finns forum där samverkan avseende barn i förskolan som far illa eller riskerar att fara illa kan diskuteras. Vi konstaterar vidare att det pågår diskussioner kring vilka forum och strukturer som ska finnas kvar och vilka nya former som behövs. Vi anser att det är av vikt att det under tiden som diskussioner förs, fortsätter att finnas tydliga strukturer för att nyckelpersoner möts och samtalar om det operativa och strategiska samarbetet.

Metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt

lakttagelser

I intervjuer framkommer att förebyggande arbete bland annat sker i form av att representanter från socialtjänsten besöker varje förskola en gång per år för att beskriva hur rutinerna kring orosanmälan ser ut och vad som är förskolans respektive socialtjänstens roll i processen. Dessa tillfällen uppges vara mycket uppskattade och fyller en viktig funktion i att påminna förskolorna om vad de förväntas göra och på vilket sätt de kan få råd av socialtjänsten även utan att anmälan upprättas. Socialtjänsten bjuds i vissa fall också in vid behov om det till exempel varit en stor personalomsättning på en förskola.

Mottagningsteamet har ett telefonnummer dit personal inom förskolan och skolan kan ringa. Det går bra att som pedagog vara anonym och bolla kring frågor utan att nämna barnets namn. I intervjuer med representanter från socialförvaltningen beskrivs en känsla av att skolan använder sig av mottagningsteamets stödtelefon mer än förskolan, att det kommer in fler orosanmälningar för skolan än från förskolan samt att förskolan i vissa fall tenderar att anmäla i ett senare skede än skolan. Det upplevs också skilja sig åt mellan olika förskole- och skolenheter i hur tidigt orosanmälan görs.

Familjecenter, där socialtjänstens familjebehandlare, barnhälsovården och öppen förskola finns, uppges i intervjuer också vara viktigt i kommunens förebyggande arbete och möjliggörande av tidig upptäckt. Det beskrivs att närheten till de andra verksamheterna gör det enklare för dem att hänvisa till varandra och för den enskilde att veta var den ska vända sig.

I *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa* finns ett avsnitt som handlar om förebyggande arbete. Det beskrivs att förebyggande arbete bedrivs på flera sätt, där följande berör förskolan:

- **Samverkan rektorer och enhetschefer**

Syftet uppges i rutinen vara att öka samverkan på såväl generell som individnivå, att öka kunskapen om respektive områdesansvar och möjligheter, att knyta kontakter för att underlätta samverkan samt att lyfta områden och utmaningar som gemensamt kan arbetas med.

Detta uppges i intervjuer främst ske inom ramen för kommunteam förskola och TSI-projektet.

- **TSI - tidiga samordnade insatser för barn och unga**

Enligt rutinen pågår ett uppbyggnadsarbete för att hitta former för tidiga insatser. Barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen ingår bland annat i ett nätverk tillsammans med region Västmanland för tidiga samordnade insatser (TSI).

Av dokument och intervjuer beskrivs att samverkan gällande TSI mellan Region Västmanland och Hallstahammars kommun är ett resultat av att regeringen har gett Skolverket och Socialstyrelsen i uppdrag att tillsammans genomföra ett utvecklingsarbete för en förbättrad samverkan för barns och ungas bästa. En del i satsningen är att de två myndigheterna stödjer 35 utvecklingsarbeten på olika platser i landet. Syftet är att identifiera hinder och framgångsfaktorer för TSI och att sprida kunskap som kan vara till nytta för alla.

Utvecklingsarbetet som Hallstahammar är en del av löper 2019-2023. I arbetet har det identifierats ett antal områden med brister:

- Brister i överlämningsrutiner BVC och elevhälsans medicinska insats
- Brister i rutiner mellan socialtjänst förskola - skola
- Brister i övergångar mellan förskola - skola

Syftet med samarbetet är att arbeta fram en struktur angående överrapportering från barnhälsovård till elevhälsa. Den tänkta riktlinjen ska gälla såväl kommunal som privat verksamhet i alla kommuner i Västmanland. Syftet är också att arbeta fram en struktur angående överrapportering från förskola till förskoleklass, vilket ska gälla såväl kommunala skolor som friskolor. Slutligen syftar samarbetet till att arbeta fram enhetliga rutiner för överlämning mellan socialtjänst och skola.

En arbetsgrupp med representanter från regionens hälso- och sjukvård, socialtjänsten, förskolan och grundskolan i Hallstahammars kommun samverkar för att skapa underlag inom ovan tre områden. I första skedet ska resultatet provas i Hallstahammar för att senare kunna implementeras i samtliga kommuner i Västmanland.

Vi har i granskningen tagit del av *Aktivitetsplan TSI Hallstahammar Region Västmanland* för 2019 och 2020 samt *Projektplan för TSI Grund 2021-2023*, som alla innehåller beskrivning av aktiviteter, vem som ska delta, när samt var som aktiviteten ska ske. Exempel på aktivitet är överföringsrutiner mellan förskola och skola och samverkansträffar mellan barn- och elevhälsa och rektorer förskola och skola.

Som ovan nämnt innebär TSI-projektet att nuvarande forum och strukturer för samverkan diskuteras. I intervjuer uppges att samtal i mindre grupper och i den så kallade "50-klubben" genererar insikter och förslag kring framtida arbetssätt och en förståelse för varandras befogenheter enligt aktuell lagstiftning, vilket i sig gynnar det förebyggande arbetet. TSI-projektet beskrivs också kompetenshöjande då det innefattar inspirationsföreläsningar med efterföljande diskussioner. Därtill har socialtjänstens och förskolas personal mötts för att diskutera fallbeskrivningar när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Ett resultat av TSI-projektet är att en gemensam organisation för barn- och elevhälsa ska inrättas hösten 2021, där förskolans specialpedagoger och skolans centrala elevhälsa ingår.

I intervjuer beskrivs ytterligare tre insatser som diskuteras för att framöver stärka förebyggande arbete och tidig upptäckt. Det beskrivs att kommunens fyra barn- och ungdomscoacher, med ett uppdrag att tidigt fånga upp och vägleda barn och unga som riskerar att fara illa, ska arbeta tydligare också mot barn i förskoleåldern. Vidare är en möjlig insats att kommunen upprättar samverkan så att mottagningssekreterare kan följa med barnhälsovården när vårdnadshavare erbjuds hembesök då barnet är 8 månader. Detta görs i andra kommuner och förhoppningen är bland annat att minska stigmatiseringen kring att ta kontakt med socialtjänsten och tydliggöra stödet som socialtjänsten kan erbjuda. Slutligen beskrivs också en ambition att socialtjänsten framöver ska hålla i grundutbildning och sedan löpande handledning för en pedagog per förskola. Den utsedda personen på varje förskola ska stärka kompetens på förskolorna och fungera som stöd till kollegor.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Finns ändamålsenliga metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?

Vår bedömning är att revisionsfrågan är uppfylld. Vi konstaterar att varje förskola årligen informeras kring rutiner i orosanmälan och arbetsgången gentemot socialtjänsten. All personal inom förskolan har också möjlighet att ringa anonymt till socialtjänstens mottagningsteam för att ställa frågor. Vi konstaterar vidare att Hallstahammars kommun deltar i ett utvecklingsprojekt kring tidiga samordnade insatser och att detta ger kommunen möjlighet och förutsättningar att identifiera utvecklingsområden i det förebyggande arbetet och arbetet med tidig upptäckt. Vi noterar att utvecklingsprojektet pågått sedan 2019 och att det därigenom sker regelbundna samtal kring samverkan och arbetssätt mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen på olika nivåer. Samtidigt noterar vi under revisionsfrågorna 1 och 2 att rutinerna och strukturerna för samverkan fortfarande uppfattas som i en förändringsfas.

Uppföljning av samverkan

lakttagelser

I *Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa* finns beskrivet att uppföljning och utvärdering av samverkan ska ske på både övergripande och verksamhetsnivå.

För uppföljning på övergripande nivå framgår följande:

- Ordföranden för respektive nämnd träffas regelbundet på ordförandeberedningar och tar upp samverkansfrågor vid behov.
- Skolchef och socialchef träffas på kommunledningsgrupp regelbundet och tar upp samverkansfrågor vid behov.
- Trygg-och säker - Barn-och unga gruppen – träffas regelbundet minst tre gånger/termin.

Det anges i rutinen att ovan samverkan utvärderas en gång om året och rapporteras till *Rådet i Trygg och Säker kommun* av representant för kommunstyrelsen. I intervjuer framkommer att det kommunövergripande projektet Trygg och säker kommun har avvecklats och att uppföljning på övergripande nivå därför sker i form av avstämning inom respektive samverkansform.

För uppföljning på verksamhetsnivå framgår följande som berör förskolan:

- Skolans och IFO:s områdeschefer träffas regelbundet i olika forum.
- Skolans rektorer och IFO:s enhetschefer träffas vid behov och två gånger/termin.

Ovan samverkan ska enligt rutinen följas upp en gång om året av områdeschefer för skola, förskola och individ- och familjeomsorgen i samband med årsslut och utvärderas därefter. Utvärderingen ska rapporteras till respektive nämnd.

Det framkommer i intervjuer att samverkan på verksamhetsnivå under 2020 i praktiken utvärderas genom avstämning inom de olika forumen och inom TSI-projektet. TSI-projektet följs i sin tur upp av Skolverket och Socialstyrelsen.

Av genomgång av nämndernas protokoll för 2020 framkommer att barn- och utbildningsnämnden 2020-02-25 § 8 tagit del av information från områdeschef grundskolan angående arbetet med TSI. På barn- och utbildningsnämndens sammanträde 2020-03-31 § 24 har nämnden fattat beslut om att ett projektkonto läggs upp för TSI-projektet varvid områdeschefen för grundskolan bär ansvaret för sin verksamhets kostnader vid ett eventuellt underskott.

Socialnämnden har 2020-02-27 § 8 tagit del av information från områdeschef IFO och områdeschef för grundskolan om TSI-projektet och hur skola och socialtjänst arbetar. I intervju framkommer att motsvarande rapportering av både områdeschef IFO och grundskolan skulle göras till barn- och utbildningsnämnden under hösten 2020, men detta ställdes in på grund av pandemin.

Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa skulle enligt intervjuer följas upp och utvärderas under hösten 2020 men arbetet pausades, dels till följd av pandemin och dels till följd av den aktuella revisionen och vilka eventuella inspel den resulterar i. Planen är att rutinen under våren 2021 ska följas upp av rektorsgrupperna och berörda personer inom socialtjänsten.

Det beskrivs i intervjuer att det saknas nyckeltal eller andra mått för att följa upp samverkan, och att verksamheten är medveten om behovet av att strukturera uppföljningen.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Sker ändamålsenlig uppföljning av samverkan?

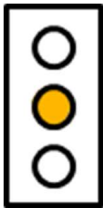
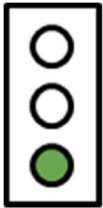
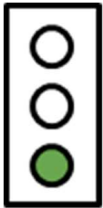
Vår bedömning är att revisionsfrågan är ej uppfylld. Vi konstaterar att nämnderna har fått information om projektet Tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Vi konstaterar att uppföljning om samverkan på övergripande och verksamhetsnivå inte genomförs enligt rutinen. Nämnderna har därmed inte tagit del av någon samlad utvärdering eller uppföljning avseende samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa under 2020. Vi konstaterar vidare att det saknas nyckeltal eller uppdrag för respektive förvaltning som kan användas för att följa upp samverkan.

Revisionell bedömning

PwC har på uppdrag av Hallstahammars kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa. Syftet med granskningen har varit att bedöma om socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har en ändamålsenlig samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vår samlade revisionella bedömning är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden inte helt har en ändamålsenlig samverkan när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Vår bedömning baseras på de för granskningen antagna revisionsfrågorna, vilka sammanfattas nedan.

Revisionsfråga	Kommentar	
Revisionsfråga 1: Är fastställda riktlinjer för hur samverkan ska ske ändamålsenliga?	Delvis uppfyllt Vi konstaterar att det finns en framtagen rutin som avser samverkan mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen i de fall barn far illa eller riskerar att fara illa. Vi konstaterar att rutinen inte är beslutad av ansvariga nämnder. Rutinen är inte heller fullt ut implementerad i förskolans verksamhet. Vi tidpunkten för granskningen pågår det revideringar i delar av innehållet i rutinen.	
Revisionsfråga 2: Finns ändamålsenliga strukturer för samverkan mellan förskola och socialtjänst?	Uppfylld Vi konstaterar att det finns forum där samverkan avseende barn i förskolan som far illa eller riskerar att fara illa kan diskuteras. Vi konstaterar vidare att det pågår diskussioner kring vilka forum och strukturer som ska finnas kvar och vilka nya former som behövs. Vi anser att det är av vikt att det under tiden som diskussioner förs, fortsätter att finnas tydliga strukturer för att nyckelpersoner möts och samtalar om det operativa och strategiska samarbetet.	
Revisionsfråga 3: Finns ändamålsenliga metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?	Uppfylld Vi konstaterar att varje förskola årligen informeras kring rutiner i orosanmälan och arbetsgången gentemot socialtjänsten. All personal inom förskolan har också möjlighet att ringa anonymt till socialtjänstens mottagningsteam för att ställa frågor. Vi konstaterar vidare att Hallstahammars kommun deltar i ett utvecklingsprojekt kring tidiga samordnade insatser och att detta ger kommunen möjlighet och förutsättningar att identifiera utvecklingsområden i det	

förebyggande arbetet och arbetet med tidig upptäckt. Vi noterar att utvecklingsprojektet pågått sedan 2019 och att det därigenom sker regelbundna samtal kring samverkan och arbetssätt mellan socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen på olika nivåer. Samtidigt noterar vi under revisionsfrågorna 1 och 2 att rutinerna och strukturerna för samverkan fortfarande uppfattas som i en förändringsfas.

Revisionsfråga 4:
Sker
ändamålsenlig
uppföljning av
samverkan?

Ej uppfyllt

Vår bedömning är att revisionsfrågan är ej uppfyllt. Vi konstaterar att nämnderna har fått information om projektet Tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Vi konstaterar att uppföljning om samverkan på övergripande och verksamhetsnivå inte genomförs enligt rutinen. Nämnderna har därmed inte tagit del av någon samlad utvärdering eller uppföljning avseende samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa under 2020. Vi konstaterar vidare att det saknas nyckeltal eller uppdrag för respektive förvaltning som kan användas för att följa upp samverkan.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden:

- Säkerställ att den gemensamma rutinen är uppdaterad med aktuella forum och strukturer för samverkan, att rutinen antas av båda nämnderna samt att den är känd och implementerad i verksamheterna.
- Säkerställ att uppföljning och utvärdering av samverkan genomförs så att progression och utmaningar kan framgå. Säkerställ vidare att uppföljningarna och utvärderingarna når respektive nämnd så att de vid behov kan vidta åtgärder.

Bilagor

Följande underlag från kommunen har beaktats inom ramen för granskningen:

- Rutin kring samverkan kring barn som riskerar att fara illa
- Utdrag ur rutinbok IFO
- Aktivitetsplan TSI Hallstahammar Region Västmanland, 2020-06-25
- Inbjudningar till föreläsningar/samverkansdagar inom ramen för projektet Tidiga och samordnade insatser för barn och unga - TSI
- Presentation Tidiga och samordnade insatser för barn och unga, 2020-01-27
- Projektplan för TSI Grund 2020-2023

2021-03-25

Rebecka Hansson

Uppdragsledare

Viktor Prytz

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Hallstahammars kommuns revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2020-10-25. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.